

POSTOJE ŽIAKOV 8. ROČNÍKA ZÁKLADNÝCH ŠKÔL V OKRESE ZVOLEN K TELESNEJ A ŠPORTOVEJ VÝCHOVE

ATTITUDE OF PUPILS OF 8th CLASSES PRIMARY SCHOOLS IN THE DISTRICT ZVOLEN FOR THE PHYSICAL AND SPORT EDUCATION

P. Mesiarik¹, P. Bartík² & E. Bendíková²

¹Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, fakulta humanitných vied, katedra telesnej výchovy a športu (externý doktorand)

²Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, fakulta humanitných vied, katedra telesnej výchovy a športu

ABSTRACT

This paper presents the results of research to determine attitudes of students 8th primary school in the district Zvolen to physical and sport education. The sample included 543 students 8th 8 years of urban and 5 rural primary schools. The authors found that boys and girls have more positive attitudes toward physical and sport education than indifferent attitudes. Negative attitudes of respondents expressed in appreciable amounts. The boys showed more positive attitudes toward physical education and sports as girls. Students in rural primary schools had more positive attitudes than students of city primary school and the boys just showed more positive attitudes than girls. These differences in terms of school status of residence and sex were not statistically significant.

Keywords: Attitudes; pupils of primary school; physical and sport education

SÚHRN

V príspevku sú prezentované výsledky prieskumu zameraného na zistenie postojov žiakov základných škôl v okrese Zvolen k telesnej a športovej výchove. Výskumný súbor tvorilo 543 žiakov z 8. ročníkov z 8 mestských a 5 vidieckych základných škôl. Autori zistili, že u žiakov a žiačok prevládajú pozitívne postoje k telesnej a športovej výchove nad postojmi indierentnými. Negatívne postoje respondentí prejavili v zanedbateľnom množstve. Chlapci prejavili viac pozitívnych postojov k telesnej a športovej výchove ako dievčatá. Žiaci vidieckych základných škôl mali viac pozitívnych postojov k telesnej a športovej výchove ako žiaci mestských škôl. Tieto rozdiely z hľadiska statusu sídla školy a pohlavia neboli štatisticky významné.

Kľúčové slová: postoje, žiaci základnej školy, telesná a športová výchova.

Úvod

Súčasný stav v školskej telesnej výchove a športe na Slovensku nie je podobne ako v mnohých krajinách Európskej únie, USA, Kanade, Austrálii a iných ekonomicky vyspelých štátoch uspokojivý. Za posledných dvadsať rokov podľa Antalu (2011) zásadným spôsobom pribudlo detí, pre ktoré sú hodiny telesnej a športovej výchovy jediným miestom pohybu. Bendíková (2009) navyše podotýka veľmi vážny fakt, že telesná a športová výchova, kedysi najobľúbenejší predmet, z roka na rok stráca kredit. Šafaříková (2010) zas pripomína, že predmet telesná výchova, vo všetkých predchádzajúcich generáciách u dospievajúcej mládeže skoro bezvýhradne obľúbený,

musí bojovať s pohodlnosťou a nechutou žiakov k pohybu.

Aktuálne výskumy školskej populácie v oblasti zisťovania postojov k školskej telesnej výchove a športu u detí a dospievajúcej mládeže na školách zisťujú pokles pozitívnych postojov, nárast postojov indierentných a už aj výskyt postojov negatívnych, o čom vypovedajú zistenia autorov doma i v zahraničí: Antala - Dorošová (1996), Görner - Starší (2001), Bartík (2005, 2006, 2007a, 2007b, 2009a, 2009b), Vladovičová - Novotná (2005), Bartík - Mesiarik (2009, 2011), Mesiarik (2010, 2011), Michal - Kollár - Kružliak (2010) ai. V Českej republike to boli napr. Rýgl (2003a, 2003b). V Českej republike a v Poľsku Górna

(1997, 1998), Subramanian – Silverman (2007) v USA, Stelzer – Ernest – Fenster – Langford (2004) na školách v Anglicku, Českej republike Rakúsku a USA. Postojmi študentov na slovenských vysokých školách sa zaoberal Šikula (1992), Michal (2002) a Pistlová – Sedláček (2008). U dospelšej populácie v Českej republike napr. Zich – Ungr (1995) a Sekot (2007). Jednou z možností ako tento stav zmeniť je aj kvalitne vedená školská telesná a športová výchova a šport. Mimoriadne dôležitá sa javí najmä motivácia detí a dospievajúcej mládeže pre pohyb a formovanie pozitívnych postojov k pohybovým a športovým aktivitám.

Postoje sú v psychológii definované ako relatívne trvalé sústavy pozitívnych, alebo negatívnych hodnotení, emocionálneho cítenia a tendencií konať pre, alebo proti spoločenským objektom. Nakonečný (1999) označuje postoje ako hodnotiace vzťahy, zakladajúce určitú konatívnu pohotovosť, ktorej realizácia v príslušnom konaní však závisí od situačných podmienok. Podľa Boroša – Ondříškovej – Živčicovej (1999), Biznárovej (2006), Nakonečného (2008) sú postoje pomerne trvalé charakteristiky jednotlivca, ktoré vyjadrujú jeho stanovisko (pozitívne či negatívne) k určitej oblasti skutočnosti, vyjadrujú nielen základnú poznávaciu orientáciu, ale aj hodnotový systém človeka a jeho snahovú zameranosť. V tomto zmysle sú postoje faktorom, ktorý silne ovplyvňuje správanie sa jednotlivca. Objektom postoja môže byť čokoľvek, čo človek registruje, alebo čím sa zaoberá v mysli. Predmety postojov môžu byť konkrétne alebo abstraktné, predmetmi môžu byť neživé veci, osoby alebo celé skupiny. Políach (2003) uvádza, že postoje významne ovplyvňujú konanie v situáciách každodenného života. Uplatňujú sa všade tam, kde je dôležitá a možné slobodné rozhodovanie (napr. nákupy, plánovanie voľného času, riešenie konfliktov ap.). Pojem postoj sa v iných disciplínach (napr. v sociológii, v ekonómii, v politológii) používa aj v širšom slova zmysle ako charakteristika celých skupín ľudí (napr. voličské postoje, zákaznícke postoje). Postoje sú taktiež v mnohom blízke osobným hodnotám a súvisia aj s vedomosťami, skúsenosťami a motiváciou. Postoj je podľa Hartla (2004) hodnotiaci vzťah vyjadrený sklonom reagovať ustáleným spôsobom na predmety, osoby, situácie a na seba samého. Predurčujú poznanie, chápanie, myslenie a cítenie. Podobne podľa Kosovej – Kasáčovej (2009) a Janderovej (2010) je postoj vzťah k niečomu. Ide o relatívne ustálené tendencie kladne, či záporne reagovať na určité podnety. Vytvárajú sa životnou skúsenosťou, počnúc asi tretím - štvrtým rokom života (Kubáni, 2004). Warchol (2010) sa v teórii vyučovania teda aj v teórii vyučovania TŠV objavila humanistická verzia v nazeraní na telesnú výchovu, ktorá znamená zmenu postulátu „telom k osobnosti“ na

novú paradigmu „osobnosťou k telu“. V školskej praxi to znamená orientáciu na všestranný vplyv na osobnosť žiaka, na jeho postoje, vedomosti, zručnosti, motilitu, hodnoty a pocity. V nadväznosti na vyššie uvedené zastávame názor, že najmä aktívnym a humanisticky vedením hodín TŠV učiteľom a variabilitou ich obsahu je možné rozvíjať všetky tri zložky postoja – emotívnu (citovú), kognitívnu (poznávaciu) a konatívnu zložku postoja k športovým a pohybovým aktivitám.

Postoj má niekoľko zložiek. V odbornej literatúre sa najčastejšie uvádzajú tieto zložky postoja (Boroš - Ondříšková - Živčicová, 1999; Nakonečný, 1998; Políach, 2003; Bartík, 2005 ai.):

- *Kognitívna zložka (poznávacia)* - je spojená s rozumovým hodnotením predmetu postoja. Zahŕňa to, čo subjekt o objekte svojho postoja vie. Tvorí ju myšlienky, názory jednotlivca o nejakom predmete alebo jave, pričom sa za najzložitejšie považujú názory týkajúce sa hodnotenia, ktoré zahŕňajú názory týkajúce sa hodnotenia, ktoré zahŕňa žiaduce a nežiaduce znaky.
- *Emocionálna zložka (citová, afektívna)* - Vzťahuje sa na emócie spojené s predmetom alebo javom (objektom), pričom emócie vyjadrujú dynamiku postojov k obľúbeným alebo neobľúbeným predmetom. Vyjadruje citový vzťah k predmetu postoja, v zmysle ľúbim – neľúbim, radosť – smútok, sympatie – antipatie.
- *Konatívna zložka (behaviorálna predispozícia)* – Ide o pohotovosť správania súvisiacu s postojom. Postoje utvorené v spojení s aktivitou sú jasnejšie definované, v čase stabilnejšie, v pamäti sú lepšie zafixované a tým odolnejšie voči zmene. Prejavuje sa v tendencii konať, reagovať určitým spôsobom na predmet postoja, v zmysle chcem to – nechcem to.

Cieľ výskumu

Cieľom výskumu bolo zistiť orientáciu postojov žiakov ôsmich ročníkov základných škôl v okrese Zvolen k telesnej a športovej výchove a zistiť rozdiel v orientácii a intenzite postojov vzhľadom na status sídla školy (mesto a vidiek) a pohlavie žiakov. Tento cieľ sme si stanovili z dôvodu, aby sme spoznali postoje žiakov k TŠV z hľadiska statusu pohlavia a sídla školy a mohli tak na hodinách TŠV vplývať na žiakov, ktorý budú mať menej pozitívne postoje k TŠV s cieľom vytvárať pozitívny postoj k TŠV a tým aj k športovým a pohybovým aktivitám u všetkých žiakov. Žiaci ôsmich ročníkov sú prvým ročníkom, ktorý sa vzdeláva na 2. stupni ZŠ podľa vlastných školských vzdelávacích programov, ktoré nahradili staré direktívne klasické učebné osnovy.

Metodika

Výskumný súbor tvorili žiaci 8. ročníkov všetkých trinástich ZŠ zriadených v okrese Zvolen.

Celkove bolo do výskumu zapojených 8 mestských a 5 vidieckych základných škôl. Celkový počet respondentov bol 543 (tab. 1), 304 chlapcov (55,98 %) a 239 dievčat (44,02 %). Upotrebitelnosť dotazníkov bola 94,60 %.

Tabuľka 1. Charakteristika súboru
Table 1. Characteristics of the file

Pohlavie žiakov	Mesto	Vidiek	Žiaci spolu
Chlapci	252 55,87 %	52 56,52 %	304 55,98 %
Dievčatá	199 44,13 %	40 43,48 %	239 44,02 %
Chlapci a dievčatá	451 83,05 %	92 16,95 %	543 100 %

Hypotézy:

H 1: U žiakov budú prevládať pozitívne postoje k TŠV a v percentuálnom vyjadrení viac ako 50 % žiakov zo všetkých škôl bude mať pozitívne postoje k TŠV.

H2: Väčší počet chlapcov ako dievčat bude mať pozitívne postoje k TŠV.

H3: Žiaci vidieckych ZŠ budú mať v percentuálnom vyjadrení viac pozitívnych postojov k TŠV ako žiaci mestských ZŠ.

H4: Menej ako 10 % žiakov zo všetkých škôl bude mať negatívne postoje k TŠV.

H5: V percentuálnom vyjadrení menší počet chlapcov ako dievčat bude mať negatívne postoje k TŠV.

Hlavnou výskumnou metódou bol postojový dotazník uvedený autormi Sivák et al. (2000) v publikácii „Vzdelávací štandard z telesnej výchovy pre 2. stupeň základných škôl“, ktorý bol schválený Ministerstvom školstva Slovenskej republiky dňa 6. júla 2000 ako vzdelávací štandard pre 2. stupeň základnej školy s účinnosťou od 1. septembra 2000. Dotazník obsahuje 51 položiek a zameriava sa na tri samostatné zložky postoja – poznávaciu, emotívnu a konatívnu zložku postoja. Pre každú z uvedených zložiek je určených 17 položiek.

Maximálny počet bodov v každej položke postoja je 34 bodov. Maximálny počet bodov za celý dotazník je 102 bodov.

Intenzitu postoja k telesnej výchove určuje celkový zisk bodov, a to:

- negatívny postoj - od 0 do 34 bodov
- indiferentný postoj - od 35 do 68 bodov
- pozitívny postoj - od 69 do 102 bodov

S učiteľmi telesnej a športovej výchovy sme uskutočnili aj štandardizovaný rozhovor s cieľom zistiť názory učiteľov na vyučovanie tohto predmetu s dôrazom na vytváranie pozitívnych postojov žiakov na základnej škole k TŠV.

Pri spracovaní kvantitatívnych údajov sme použili matematicko – štatistické metódy: sumarizácia údajov, aritmetický priemer, percentuálne výpočty. V rámci vyhodnotenia kvalitatívnych údajov sme použili analyticko – syntetické metódy a induktívno – deduktívne metódy. Štatistickú významnosť dát zistených v postojovom dotazníku sme overovali neparametrickým Wilcoxon sun runk testom. Pri uvedených štatistických testoch sme overovali vopred stanovenú hypotézu.

Tabuľka 2. Výsledky postojového dotazníka žiakov 8. ročníkov ZŠ v okrese Zvolen k telesnej a športovej výchove (n = 543)

Table 2. The results of the attitudinal questionnaire pupils of 8th grade school in the district Zvolen to physical and sports education (n=543)

Základné školy	Orientácia postoja (chlapci a dievčatá)			Orientácia postoja (chlapci)			Orientácia postoja (dievčatá)		
	+	i	-	+	i	-	+	i	-
Mestské ZŠ (8)	268 59,42 %	164 36,36 %	19 4,22 %	157 62,30 %	86 34,13 %	9 3,57 %	111 55,78 %	78 39,2 %	10 5,02 %
Dedinské ZŠ (5)	60 65,21 %	30 32,60 %	2 2,19 %	37 71,15 %	15 28,85 %	0	23 57,50 %	15 37,50 %	2 5,00 %
Mestské a vidiecke ZŠ (13)	328 60,40 %	194 35,73 %	21 3,87 %	194 63,82 %	101 33,22 %	9 2,96 %	134 56,07 %	93 38,91 %	12 5,02 %
Počet žiakov spolu %	n = 543 100 %			n = 304 55,98 %			n = 239 44,02 %		

Legenda: n = počet respondentov; + pozitívny postoj; – negatívny postoj; i indiferentný postoj

To znamená prijatie, alebo zamietnutie hypotézy na základe vypočítanej p-hodnoty na hladine 5 % štatistickej významnosti.

Výsledky a diskusia

Výsledky a analýzu postojov žiakov k telesnej a športovej výchove uvádzame pre lepšiu prehľadnosť v tab. 2.

Výskumom v oblasti zisťovania postojov k telesnej a športovej výchove sme na výskumnej vzorke 543 žiačok a žiakov 8. ročníkov základných škôl v okrese Zvolen, z toho 8 mestských ZŠ a 5 vidieckych ZŠ zistili prevažujúce pozitívne postoje k TŠV nad postojmi indiferentnými. Negatívne postoje sa vyskytli u respondentov ojedinele, t.j. v zanedbateľnom množstve. Z 543 respondentov (304 chlapcov a 239 dievčat) 8. ročníkov 13 ZŠ z okresu Zvolen, z ktorých bolo 8 mestských ZŠ a 5 vidieckych ZŠ prejavilo k TŠV pozitívny postoj (+) 60,40 % respondentov; indiferentný postoj (i) 35,71 % respondentov; negatívny postoj (–) 3,87 % respondentov – Tab. 2. Z 304 chlapcov prejavilo k TŠV pozitívny postoj (+) 63,82 % respondentov; indiferentný postoj (i) 33,22 % respondentov a negatívny postoj (–) 2,96 % respondentov. Z 239 dievčat prejavilo k TŠV pozitívny postoj 56,07 % respondentiek; indiferentný postoj 38,91 % respondentiek a; negatívny postoj 5,02 % respondentiek. V tejto súvislosti uvádzame prevahu pozitívnych postojov k TŠV nad postojmi indiferentnými na 2. stupni základných škôl, ktorú zistili v rôznych častiach Slovenska vo svojich výskumoch aj Görner - Starší (2001), Bartík (2005, 2007c, 2009a), Mesiarik (2010, 2011); v Poľsku a v Českej republike Góna (1997) a Subramanian – Silverman (2007) u 12 až 14 ročných žiakov na školách v USA. Tieto výskumy naznačili už aj nárast indiferentných postojov k TŠV a dokonca prevahu indiferentných postojov nad postojmi pozitívnymi zaznamenali už vo výsledkoch výskumu Bartík (2009b) a Bartík – Mesiarik (2009).

Chlapci prejavili viac pozitívnych postojov k TŠV ako dievčatá, čo je v súlade s výsledkami väčšiny výskumov na Slovensku ako uvádzajú Görner - Starší (2001), Bartík (2005, 2007c, 2009a, 2009b), Bartík – Mesiarik (2009), Mesiarik (2009); v Poľsku a v Českej republike Góna (1997), Subramanian – Silverman (2007) u 12 až 14 ročných žiakov na školách v USA a Stelzer – Ernest – Fenster – Langford (2004) u žiakov 6. a 8. ročníkov na školách v Anglicku, Českej republike, Rakúsku a v USA.

Görner - Starší (2001) zistili u žiakov 6. a 8. ročníkov vo vybraných ZŠ Stredoslovenského kraja prevahu pozitívnych postojov k školskej telesnej výchove a športu. Okrem dobrej práce učiteľov TV pripísali autori pozitívne názory na školskú TV a šport najmä faktu, že šport sa stal pre

svoju popularitu vytvorenú médiami (najmä televíziou) významným spoločenským fenoménom.

V ďalšom výskume sa Bartík (2007b) venoval tejto istej otázke v inej časti východného Slovenska. Výskumom vykonaným na ZŠ v meste Kežmarok a na dedinách v blízkom okolí zistil, že žiaci 2. stupňa skúmaných ZŠ majú pozitívny vzťah k TV. Výskumom bolo zistené, že žiaci 5. ročníkov mali pozitívnejšie postoje k TV ako žiaci 9. ročníkov. Zvlášť výrazne sa to prejavilo v skupine dievčat, kde deviatačky z mesta iba v 56,7 % prípadoch prejavili pozitívny postoj k telesnej výchove, kým piatačky až v 80 %. Pozitívnejšie postoje k školskej TŠV u žiakov nižších ročníkov ZŠ v porovnaní s ročníkmi vyššími zistil aj Subramanian – Silverman (2007) u 12 až 14 ročných žiakov na školách v USA.

Skúmaním postojov žiakov 9. ročníkov k telesnej výchove a pohybovým aktivitám sa Bartík (2009a) zaoberal na základných školách v meste Martin a jeho okolí. U 67,96 % žiakov zistil pozitívne postoje a u 32,04 % indiferentné postoje k telesnej výchove. Negatívne postoje neprejavil ani jeden žiak. Výskum poukázal na pomerne vysoký počet indiferentných postojov žiakov – chlapcov dedinských základných škôl (38,5 %), čo v konečnom sumáre znamenalo, že dievčatá (70,7 %) mali o niečo pozitívnejší postoj k pohybovým a športovým aktivitám ako chlapci (67,1 %).

Bartík (2009b, 2009c), Bartík – Mesiarik (2009) v posledných výskumoch zistili u žiakov 9. ročníkov ZŠ prevažujúce indiferentné postoje k školskej telesnej výchove a športu nad postojmi pozitívnymi. Negatívne postoje žiaci 9. ročníkov ZŠ uviedli vo veľmi malom množstve (od 1 do 3 %). Chlapci mali pozitívnejšie postoje k školskej telesnej výchove a športu ako dievčatá. Prevahu pozitívnych postojov u chlapcov v porovnaní s dievčatami zistil aj Subramanian – Silverman (2007) u 12 až 14 ročných žiakov na školách v USA.

V súlade s uvedenými výsledkami sú aj tvrdenia odborníkov Sekot (2007), ktorý uvádza, že k utváraniu rodových identít výrazne prispieva aj šport a telesná výchova, kde v širších súvislostiach Medeková (2003) uvádza, že ženy v porovnaní k mužom signifikantne nižšiu telovýchovnú aktivitu a v pretekárskom športe sa muži angažujú dokonca trojnásobne viac ako ženy. Vzhľadom k tomu, že úspech v medziškolských športových súťažiach vytvára obraz úspešnej školy a športové súťaže sú realizované ako súťaže rodovo segregovaných družstiev, je pochopiteľné, že ak sa prihlási na volejbal viac chlapcov, ako dievčat a škola nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami, vytvorí sa iba chlapčenské družstvo. Ide o obyčajné tzv. „trhové uvažovanie“, ktoré pri práci s deťmi však nemá mať miesto, uvádzajú Bosá – Minarovičová (2005). Zároveň Lopusniaková (2009) hovorí, že šport je ideálnym prostriedkom na

Tabuľka 3. Štatistická významnosť rozdielov v kvalite pozitívnych postojov k telesnej a športovej výchove medzi chlapcami a dievčatami 8. ročníkov ZŠ v okrese Zvolen

Table 3. Statistical significance of differences in the quality of positive attitudes to physical education and sport among boys and girls 8th grade school in the district Zvolen

Základné školy	Chlapci	Dievčatá	Rozdiel	Wilcoxon sun runk test, p > 0,05 Štatist. významnosť
	Pozitívny postoj	Pozitívny postoj		
Mestské ZŠ (8)	157 62,30 %	111 55,78 %	- 6,52 %	p = 0,1618
Dedinské ZŠ (5)	37 71,15 %	23 57,50 %	- 13,65 %	p = 0,06708
Mestské a dedinské ZŠ (13)	194 63,82 %	134 56,07 %	- 7,75 %	p = 0,1752

odstraňovanie stereotypného chápania úloh mužov a žien a jeho využitie závisí od povedomia ľudí, ktorí sa realizujú v športe na úrovni telovýchovného a tréningového procesu. Sú to hlavne učitelia telesnej a športovej výchovy, tréneri, vedenie športových klubov, ale aj rodiny.

Tab. 2 prezentuje rozdiely v orientácii postojov k TŠV medzi mestskými a vidieckymi ZŠ v okrese Zvolen, keď žiaci 8. ročníkov na vidieckych ZŠ prejavili pozitívnejšie postoje (65,21 %) ako žiaci mestských ZŠ (59,42 %) a súčasne chlapci a dievčatá na vidieckych ZŠ (32,60 %) prejavili menej indiferentných postojov ako chlapci a dievčatá na mestských ZŠ (36,36 %). Obdobné výsledky zaznamenali vo svojich výskumoch aj Bartík – Mesiarik (2009).

Chlapci 8. ročníkov vidieckych ZŠ (71,15 % pozitívnych postojov) preukázali o 8,85 % viac pozitívnych postojov k TŠV ako chlapci mestských ZŠ (62,30 % pozitívnych postojov). Rozdiel v množstve pozitívnych postojov k TŠV bol medzi dievčatami na mestských a vidieckych ZŠ podstatne

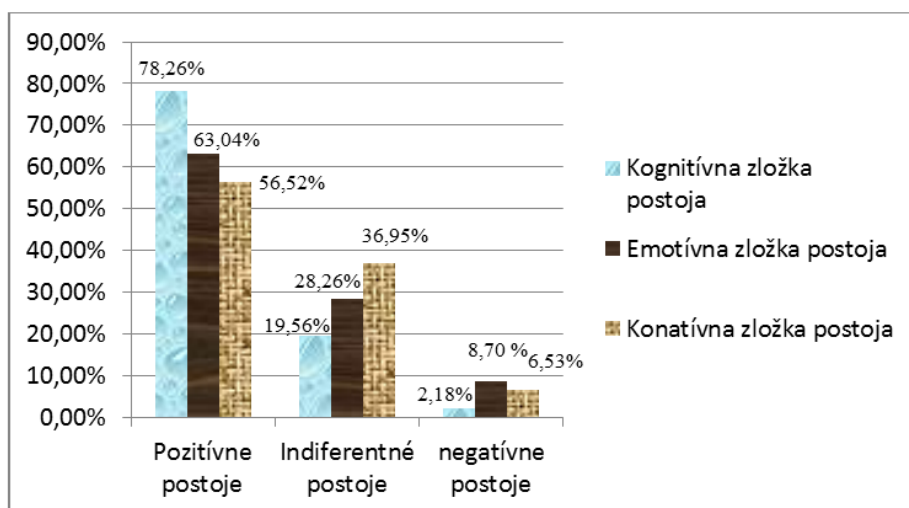
menší ako u chlapcov. Dievčatá 8. ročníkov vidieckych ZŠ (57,50 % pozitívnych postojov) preukázali o 1,72 % viac pozitívnych postojov k TŠV ako dievčatá mestských ZŠ (55,78 % pozitívnych postojov). Na vidieckych a mestských ZŠ dievčatá prejavili približne rovnaké množstvo negatívnych postojov, na vidieckych ZŠ 5,00 % a na mestských ZŠ 5,02 %. Pozitívnym zistením výskumu je aj zistenie, že dievčatá na siedmych a chlapci až na ôsmych základných školách neprejavili ani jeden negatívny postoj k TŠV a zhodne na troch školách iba po jednom negatívnom postoji. Tieto zistené rozdiely v orientácii postojov medzi žiakmi jednotlivých pohlaví (tab. 3) a medzi žiakmi mestských a vidieckych škôl (tab. 4) neboli štatistické významné na 5 % hladine štatistickej významnosti.

- Na mestských ZŠ chlapci (62,30 %) dosiahli o 6,52 % viac pozitívnych postojov ako dievčatá (55,78 %), pričom tento rozdiel bol štatisticky významný (p = 0,1618).

Tabuľka 4. Štatistická významnosť rozdielov v kvalite pozitívnych postojov k telesnej a športovej výchove žiakov 8. ročníkov medzi mestskými a vidieckymi ZŠ

Table 4. Statistical significance of differences in the quality of positive attitudes towards physical education and sports students 8th grades between urban and rural school district in Zvolen

Základné školy	Orientácia postoja (chlapci a dievčatá)	Orientácia postoja (chlapci)	Orientácia postoja (dievčatá)
	Pozitívne postoje	Pozitívne postoje	Pozitívne postoje
Mestské ZŠ (8)	268 59,42 %	157 62,30 %	111 55,78 %
Dedinské ZŠ (5)	60 65,21 %	37 71,15 %	23 57,50 %
Rozdiel	- 5,79 %	- 8,85 %	- 1,72 %
Wilcoxon sun runk test Štatist. významnosť p > 0,05	p = 0,3008	p = 0,2272	p = 0,8417

Obrázok 1. Postoje žiakov 8. ročníkov vidieckych ZŠ v okrese Zvolen k telesnej a športovej výchove v zložke kognitívnej, emotívnej a konatívnej

Figure 1. Attitudes of students 8th years of rural primary schools in the district Zvolen to physical education and sports in the folder cognitive, emotional and conative

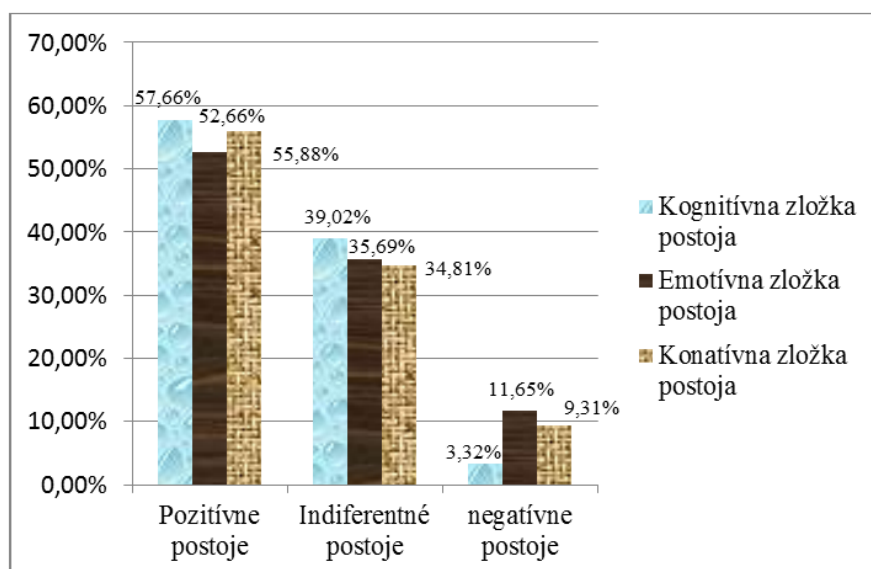
- Na vidieckych ZŠ chlapci (71,15 %) dosiahli až o 13,65 % viac pozitívnych postojov ako dievčatá (57,50 %), pričom tento rozdiel nebol štatisticky významný ($p = 0,06708$), avšak sa najviac priblížil hranici štatistickej významnosti $p < 0,05$.
- Na mestských a vidieckych ZŠ spoločne chlapci (63,82 %) dosiahli o 7,75 % viac pozitívnych postojov ako dievčatá (56,07 %), pričom tento rozdiel nebol štatisticky významný ($p = 0,1752$).
- Na vidieckych ZŠ chlapci a dievčatá (65,21 %) dosiahli o 5,79 % menej pozitívnych postojov ako chlapci dievčatá (59,42 %), pričom tento rozdiel nebol štatisticky významný ($p = 0,3008$).
- Na vidieckych ZŠ chlapci (71,15 %) dosiahli o 8,85 % viac pozitívnych postojov ako chlapci na mestských ZŠ (62,30 %), pričom tento rozdiel nebol štatisticky významný ($p = 0,2272$).
- Na vidieckych ZŠ dievčatá (57,50 %) dosiahli o 1,72 % viac pozitívnych postojov ako dievčatá na mestských ZŠ (55,78 %), pričom tento rozdiel nebol štatisticky významný ($p = 0,8417$).

Kognitívna, emocionálna a konatívna zložka postoja žiakov a žiačok 8. ročníkov mestských a vidieckych ZŠ okresu Zvolen k telesnej a športovej výchove a športu.

Pri rozložení celkového postoja k TŠV na kognitívnu (poznávaciu), emocionálnu a konatívnu zložku postoja sme zistili u žiakov a žiačok 8. ročníkov rôznu úroveň ich postojov aj v jednotlivých zložkách postoja. Pokiaľ na vidieckych ZŠ (Obr. 1) bol u žiakov a žiačok 8. ročníkov ZŠ medzi kognitívnu zložkou postoja (78,26 % pozitívnych postojov), emotívnu zložkou postoja (63,04 % pozitívnych postojov) a konatívnu zložkou postoja (56,52 % pozitívnych

postojov) pomerne veľký rozdiel (15,22 % resp. 21,74 %) na mestských ZŠ bol tento rozdiel medzi jednotlivými zložkami postoja podstatne nižší (5 % resp., 1,78 %) a dosiahnuté výsledky u žiakov boli v jednotlivých zložkách postoja vyrovnanjšie a kompaktnjšie. Na mestských ZŠ (Obr. 2) bol u žiakov a žiačok 8. ročníkov ZŠ medzi kognitívnu stránkou postoja (57,66 % pozitívnych postojov), emotívnu stránkou postoja (52,66 % pozitívnych postojov) a konatívnu zložkou postoja (55,88 % pozitívnych postojov) podstatne menší rozdiel a kompaktnjší vzťah ako na dedinských ZŠ. Obdobné výsledky ako na mestských ZŠ uvádza vo svojich výsledkoch výskumu na 2. stupni ZŠ v okrese Ružomberok aj Bartík (2009).

Učelia TŠV na vidieckych ZŠ by mali naďalej so žiakmi pracovať okrem kognitívnej oblasti, kde dosiahli najlepšie výsledky najmä v oblasti emotívnej a najviac v oblasti konatívnej. To znamená, že hodiny TŠV by mali na vidieku, ale aj v meste deti viac emotívne naplňovať a učelia TŠV by mali využívať široký zásobník rôznych športových a pohybových aktivít, športov a najmä jednotlivých cvičení, aby deti pociťovali pozitívne pocity na hodinách TŠV. Na mestských základných školách majú žiaci obrovské rezervy vo všetkých zložkách postoja a preto by učelia mali okrem emotívnej a konatívnej oblasti ešte kvalitnejšie pôsobiť na žiakov aj v oblasti kognitívnej a so žiakmi viac komunikovať a kvalitnejšie vysvetľovať a popisovať jednotlivé druhy pohybových, či športových aktivít a najmä cvičení, ktoré by mali byť variabilné, aby boli pre žiakov zaujímavé.

Obrázok 2. Postoje žiakov 8. ročníkov mestských ZŠ v okrese Zvolen k telesnej a športovej výchove v zložke kognitívnej, emotívnej a konatívnej

Figure 2. Attitudes of students 8th years of rural urban schools in the district Zvolen to physical education and sports in the folder cognitive, emotional and conative

V súlade s názormi viacerých autorov Subramanian – Silverman (2007), Čechovská – Dobrý (2010) zastávame názor, že pokiaľ platí, že učiteľ je schopný vytvoriť také učebné prostredie, v ktorom sa žiaci budú cítiť príjemne, pohodlne a sebavedome a budú rešpektované ich záujmy je vysoký predpoklad, že bude dochádzať na strane žiakov aj k vytváraniu pozitívnych postojov a vyššej zaangažovanosti do telesnej a športovej výchovy.

V tomto duchu Čechovská – Dobrý (2010) odporúčajú trénerom a učiteľom urobiť šport a telesnú a športovú výchovu pre deti zábavnejšiu na každom kroku, ďalej odporúčajú vytvoriť učebné prostredie pozitívne a atraktívne a urobiť z učenia hrovú činnosť. Taktiež zdôrazňujú dôležitosť zaraďovania nových pohybových aktivít do obsahu hodín telesnej a športovej výchovy. Stackeová (2009) uvádza, že detský vek a dospievajúce majú k pohybovým aktivitám svoje špecifiká, keď hlavným špecifikom pre deti je rýchlejšie striedanie činností a záujmov a Dobrý (2008) na základe viacerých výskumov odporúča ponúknuť deťom čo najširšiu ponuku športových príležitostí a účasť v športe by mala mať viac charakter hry, než súťaže.

Robazza, Bortoli, Carraro, Bertollo (2006) vidia hlavný cieľ učiteľov telesnej a športovej výchovy v zvýšení skutočnej motivácie u žiakov na telesnej a športovej výchove a pri športovaní a zároveň podporiť ich aktívny životný štýl. Cihlár (2007) odporúča chlapčenské hodiny TŠV orientovať na výkon s prevažujúcim učivom futbalu, florbalu, basketbalu a iných športových hier. Dievčatá na hodinách TŠV preferujú aktivity spojené s hlbším prežitkom a dávajú prednosť kondičnému po-

silňovaniu, aerobiku, spinningu, či iným pohybovým aktivitám, ktoré majú pozitívny vplyv na vzhľad a formovanie tela. Podľa Vilímovej a Hurychovej (2001) chlapci uprednostňujú pohybové aktivity s intenciou na rozvoj, zdatnosť a nové pohybové zručnosti. Dievčatá dávajú prednosť redukcii hmotnosti a zlepšeniu telesného vzhľadu.

Bendíková (2011a) v súlade s názormi ďalších autorov odporúča prispieť k inovácii hodín TŠV zaraďovaním netradičných športov, ktoré by mohli zvýšiť kvalitu a účinnosť školskej telesnej a športovej výchovy. Taktiež pripomína nevyhnutnosť hľadania a ponuky aktivít, ktoré by boli pre žiakov zaujímavé, atraktívne a prispievali by k rozvoju zdravotne orientovanej telesnej zdatnosti aj u žiakov so zdravotnými problémami.

V súlade s našimi názormi uvádzajú Bečáková (2000), Šimonek (2003), Lakóová (2005), Antala (2009), Bendíková – Jančoková (2009), že učiteľ je realizátor zmien, ktorý má možnosť vytvárať podmienky v súlade so záujmami žiakov, s objektovým a materiálovým vybavením školy, s klimatickými podmienkami a skúsenosťami učiteľa, ktoré sa budú podieľať na rozvíjaní kompetencií žiakov. Bendíková (2011b) zároveň ešte aj zdôrazňuje dôležitosť komunikačných schopností, ktoré považuje za významné pedagogické predpoklady, ktoré telovýchovný pedagóg využíva v styku so žiakmi a od kvality komunikačných schopností závisí efektívnosť učenia a v neposlednom rade aj formovanie pozitívnych postojov k telesnej a športovej výchove a pohybovým aktivitám.

Warchol (2010) upozorňuje, že výskumy u učiteľov TŠV v Poľsku poukázali na to, že viac

ako polovica samotných učiteľov sebareflexívne priznáva a upozorňuje na neatraktívne vedenie hodín TŠV. Bendíková – Jančoková (2009), Gejmovský – Peráčková (2009) upozorňujú na potrebu ďalšieho kontinuálneho vzdelávania telovýchovných pedagógov najmä formou kurzov a seminárov, ktoré sú vodným prostriedkom získavania nových poznatkov a zručností a konfrontáciou ich vlastných pedagogických skúseností a kompetencií. Táto myšlienka a postreh má súvislosť najmä so školskými vzdelávacími programami, pretože do nich môžu byť zaradené iba tie športové činnosti, ktoré boli súčasťou pregraduálnej vysokoškolskej prípravy učiteľa, alebo na ktoré získal trénerské vzdelanie, prípadne certifikát niektorou z foriem ďalšieho vzdelávania učiteľov. Je teda v záujme školy a učiteľov TŠV, aby sa zúčastňovali ďalšieho vzdelávania a postupne získali potrebnú spôsobilosť a kvalifikáciu k plánovaným športovým činnostiam.

Na základe uskutočneného štandardizovaného rozhovoru s učiteľmi TŠV sme zistili, že až 85,72 % učiteľov považovalo možnosť dotvoriť si tematický výchovno-vzdelávací plán s rôznou časovou dotáciou tematických celkov vyučovacích hodín vo vlastnom ŠkVP za pozitívny krok v modernizácii školského kurikula, zatiaľ čo iba 14,28 % učiteľov v tomto nevidelo žiadnu pozitívnu zmenu v porovnaní so zanikajúcimi klasickými školskými učebnými osnovami.

Až 90,62 % opýtaných učiteľov považuje TŠV za rovnocenný vyučovací predmet s ostatnými predmetmi a iba 9,38 % učiteľov naopak tento predmet nepovažuje za rovnocenný s inými vyučovacími predmetmi.

Ako najobľúbenejší tematický celok na hodinách TŠV u žiakov uviedlo na prvom mieste až 59,37 % učiteľov športové hry. Testovanie bolo v obľube u žiakov podľa učiteľov u 21,87 % a po 9,38 % žiakov preferovalo sezónne činnosti a výberové tematické celky.

Za najväčšiu prekážku pri vyučovaní TŠV učitelia uviedli skutočnosť, že žiaci si nenosia na hodiny TŠV úbor na cvičenie (53,13 %), 37,50 % učiteľov uviedlo ako najväčšiu prekážku nevyhovujúce podmienky pre realizáciu hodín TŠV a 9,37 % učiteľov najväčšiu prekážku v realizácii TŠV videlo v ospravedlňovaní žiakov z vyučovacích hodín TŠV rodičmi a lekármi.

Až 93,75 % učiteľov rešpektuje v rámci vyučovania TŠV učebné osnovy a tematické výchovno-vzdelávacie plány, čiastočne ich rešpektuje zostávajúce množstvo učiteľov – 6,25 %.

V rámci vyučovania TŠV záujmy a názory žiakov na jednotlivé pohybové a športové činnosti čiastočne rešpektuje 78,13 % a rešpektuje 21,87 % učiteľov?

Dotáciu 2 vyučovacích hodín TŠV týždenne považujú všetci opytovaní učitelia za nedostatočnú.

75 % učiteľov kladie dôraz počas hodín TŠV na formovanie pozitívnych postojov a vytváranie záujmu o športové a pohybové aktivity, 25 % rovnako na výkon a súčasne na formovanie pozitívnych postojov a vytváranie záujmu o športové a pohybové aktivity. Najviac sa na výkon sa hodinách TŠV nesústreďuje ani jeden učiteľ TŠV z opytovaných.

V ďalšej otázke nás zaujímal názor učiteľov, že čo by si mal podľa ich názoru odniesť žiak do života z pohľadu telesnej kultúry z hodín TŠV na základnej škole. Učitelia mali označiť iba jednu možnosť, podľa nich najdôležitejšiu. Až 66,5 % učiteľov sa vyjadrilo, že by to mal byť pozitívny postoj k vykonávaniu pohybových a športových aktivít ako predpoklad na ich celoživotné uplatňovanie v individuálnej pohybovej aktivite. Vedomosti z telesnej kultúry a športu (o športe, pohybových aktivitách a pod.) preferovalo 14,5 % učiteľov a 9 % učiteľov dalo prednosť disciplíne. Dobrú fyzickú kondíciu neoznačil ani jeden učiteľ.

Až 53,12 % učiteľov uviedlo domnienku, že žiaci, ktorých vyučujú TŠV na ich škole majú skôr indiferentné postoje k TŠV a 46,88 % učiteľov sa vyjadrilo, že majú skôr pozitívne postoje. Negatívne postoje podľa vyjadrenia učiteľov TŠV sú u žiakov ZŠ ojedinelé.

Na otázku, či učitelia zisťovali postoje žiakov k TŠV, ktorých vyučujú väčšina učiteľov (84,36 %) odpovedala áno a zostávajúci učitelia (15,64 %) uviedli, že tieto postoje nezisťovali.

V nadväzujúcej otázke sme konkrétne chceli zistiť ako tieto postoje žiakov k TŠV učitelia zisťovali. Odpoveďou nám bolo vo všetkých prípadoch, že iba na základe rozhovorov so žiakmi a vnímania ich pocitov a emócií počas vyučovacích hodín. Postojový dotazník nevyužili ani jeden učiteľ a väčšina ani tento dotazník nepoznala. Toto zistenie hovorí o tom, že aj učitelia TŠV majú rezervy vo svojej pedagogickej činnosti.

Keďže náš postojový dotazník bol anonymný nepodarilo sa nám zistiť, a nebolo to ani cieľom práce, či žiaci, ktorí mali pozitívne postoje k TŠV, resp. žiaci s vyšším skóre pozitívneho postoja boli pohybovo aktívnejší ako deti s indiferentným postojom, resp. ako žiaci s nižším skóre pozitívneho postoja.

Samozrejme, že na základe pozitívneho postoja žiaka k TŠV môžeme do budúcnosti predpokladať, že práve títo žiaci budú aj po ukončení školy aktívnejší v pohybových a športových aktivitách ako žiaci, ktorí už na škole mali vypestovaný ľahostajný (indiferentný), alebo dokonca negatívny postoj k TŠV. Preto sa domnievame, že formovanie pozitívnych postojov k TŠV má svoje dôležité miesto v praktickej práci telovýchovných pedagógov, ak nie jedno z najdôležitejších.

Záver

V príspevku sú prezentované výsledky výskumu zameraného na zistenie postojov žiakov 8. ročníkov ZŠ v okrese Zvolen k telesnej a športovej výchove. Výskumný súbor tvorilo 543 žiakov 8. ročníkov z 8 mestských a 5 vidieckych základných škôl. Autori zistili, že u chlapcov a dievčat prevládajú pozitívne postoje k telesnej a športovej výchove nad postojmi indiferentnými. Žiaci vidieckych základných škôl mali pozitívnejšie postoje ako žiaci mestských základných škôl a rovnako chlapci prejavili pozitívnejšie postoje ako dievčatá. Tieto zistené rozdiely v kvalite postojov medzi žiakmi jednotlivých pohlaví a medzi žiakmi mestských a vidieckych škôl neboli štatistické významné na 5 % hladine štatistickej významnosti.

1. V prvej hypotéze sme predpokladali, že u žiakov budú prevládať pozitívne postoje k TŠV a v percentuálnom vyjadrení viac ako 50 % žiakov zo všetkých škôl bude mať pozitívne postoje k TŠV.

Na základe nášho výskumu konštatujeme, že u žiakov 8. ročníkov na základných školách v okrese Zvolen prevážovali pozitívne postoje (60,40 %) k TŠV nad postojmi indiferentnými (35,73 %). Negatívne postoje (3,87 %) žiaci prejavili iba ojedinele. Hypotéza 1 sa nám potvrdila.

2. V druhej hypotéze sme predpokladali, že väčší počet chlapcov ako dievčat bude mať pozitívne postoje k TŠV. Výsledky výskumu hovoria, že chlapci na vidieckych (71,15 %) a mestských (62,30 %) ZŠ mali viac pozitívnych postojov k TŠV ako dievčatá na vidieckych (57,50 %) a mestských ZŠ (55,70). Hypotéza 2 sa nám potvrdila.

3. V hypotéze č. 3 sme vyslovili predpoklad, že žiaci vidieckych ZŠ budú mať v percentuálnom vyjadrení viac pozitívnych postojov k TŠV ako žiaci mestských ZŠ. Na základe nášho výskumu konštatujeme, že žiaci vidieckych ZŠ (65,21 %) prejavili o 5,79 % viac pozitívnych postojov k TŠV ako žiaci mestských ZŠ (59,42 %). Hypotéza 3 sa nám potvrdila.

4. V štvrtej hypotéze sme predpokladali, že menej ako 10 % žiakov zo všetkých škôl bude mať negatívne postoje k TŠV. Pri overovaní tejto hypotézy sme zistili, že iba 3,87 % žiakov malo negatívne postoje k TŠV. Hypotéza č. 4 sa nám potvrdila.

5. V piatej hypotéze sme predpokladali, že v percentuálnom vyjadrení menší počet chlapcov ako dievčat bude mať negatívne postoje k TŠV. Pri overovaní tejto hypotézy sme zistili, že dievčatá (5,02 %) mali o 2,06 % viac negatívnych postojov k TŠV ako chlapci (2,96%). Hypotéza č. 5 sa nám potvrdila.

Pre potreby praxe odporúčame skvalitniť výchovný a vzdelávací proces v TŠV, zisťovať obľúbenosť pohybových a športových aktivít u detí, aktívnejšie a vo väčšom rozsahu zavádzať

netradičné a menej rozšírené pohybové a športové aktivity, modernizovať obsah vyučovania, formy a metódy práce. Pri príprave budúcich učiteľov telesnej a športovej výchovy na vysokých školách je potrebné preto uvažovať o väčšej hodinovej dotácii niektorých netradičných športov a pohybových aktivít a rozšíriť ponuku aj o ďalšie netradičné športy.

V ďalšom období je dôležité zlepšiť aj priestorové a materiálne vybavenie škôl najmä na vidieckych ZŠ. Aktuálne je rozšírenie vyučovania telesnej a športovej výchovy o 1 a viac hodín v týždni, pretože podpora vytvárania pozitívnych postojov k TŠV a pohybovým aktivitám môže mať vážne, hlboké, pozitívne dôsledky v dlhodobom horizonte. Pre mnohé deti, ktoré nešportujú v športových kluboch sú hodiny TŠV mnohokrát jedinou pohybovou aktivitou a jediným miestom, kde sa venujú pohybovým a športovým aktivitám, a preto môže mať školská telesná výchova hlavný efekt na verejné zdravie.

Vzhľadom k dosiahnutému vyššiemu počtu pozitívnych postojov k TŠV u chlapcov než u dievčat je potrebné sa zamerať u dievčat na využívanie najmä ich záujmu o športovanie ako prostriedku k zlepšeniu postavy a fyzickej kondície a to najmä u starších dievčat.

Zaktivizovať spoluprácu školy s rodičmi a športovými klubmi s cieľom zlepšiť postoje žiakov k školskej telesnej výchove a pravidelnej pohybovej a športovej aktivite a to najmä na 2. stupni základnej školy sa javí ako nutnosť súčasnej doby, s cieľom prilákať viac mladých záujemcov do týchto športových klubov. Väčšiu pozornosť je potrebné venovať aj teoretickému vzdelávaniu žiakov z telesnej a športovej výchovy a športu.

V oblasti školných telovýchovných aktivít je potrebné zdôrazniť najmä význam učiteľa telesnej výchovy ako sprostredkovateľa medzi dieťaťom a športom v školskom prostredí. Najmä v súčasnom období krízy rodiny a mnohokrát jej zlom sociálnom prostredí môže práve učiteľ telesnej výchovy výrazne pozitívne ovplyvniť postoje žiakov k športu a pohybovým aktivitám.

Záverom môžeme konštatovať, že najdôležitejším sa javí ponúknuť žiakom atraktívne prostredie a náplň telesnej a športovej výchovy.

Predmetný empirický prieskum prispieva k rozširovaniu poznatkov o formovaní postojov k školskej telesnej a športovej výchove. Prezentované výsledky nemožno generalizovať, ale je potrebné ich chápať v celkových súvislostiach ako orientačné a východiskové vzhľadom na transformáciu, ktorá sa realizuje v súčasnom slovenskom školstve pri implementácii školských vzdelávacích programov do praxe. Naše nahliadnutia nie sú úplné a v nasledujúcom období odporúčame ďalším výskumníkom rozšíriť vzorku výskumu do rôznych častí Slovenska.

Literatúra

- Antala, B. (2009). Telesná a športová výchova v základných a stredných školách v SR po prvom roku transformácie vzdelávania. *Zborník Národnej konferencie o školskom športe*, Slovenská asociácia univerzitného športu v spolupráci s MŠ SR, Bratislava, 2009, [cit. 15. 02. 2012], 54 – 62. Dostupné na internete: www.sport-konferencia.sk, <http://skolskysport.sport-konferencia.sk/files/zbornik.pdf>
- Antala, B. (2011). Pohybová výkonnosť detí a mládeže z hľadiska zapájania sa do telovýchovných a športových činností. In: Zapletalová, L. a kol.: *Sekulárny trend v ukazovateľoch telesného rozvoja a pohybovej výkonnosti 11 – 18 ročnej školskej populácie na Slovensku*, Bratislava 2011, 50 – 70 (rukopis).
- Antala, B. – Dorošová, S. (1996). Postoje žiakov pohybovo podpriemerných a pohybovo nadpriemerných ku školskej telesnej výchove. *Telesná výchova a šport*, roč. 6, č. 4, s. 8 – 10.
- Bartík, P. (2005). Postoje žiakov 2. stupňa základnej školy k telesnej výchove. *Acta universitatis Matthaei Belii, Zborník vedeckovýskumných prác*, č. 9. Banská Bystrica: UMB, s. 158 – 164.
- Bartík, P. (2006). Postoje žiakov 1. stupňa ZŠ k telesnej výchove a pohybovým aktivitám v regióne Čadca. *Sborník referátů z 6. mezinárodního vědeckého semináře „Efekty pohybového zatížení v edukačním prostředí tělesné výchovy a sportu“*. Olomouc: FTK UP, s. 46.
- Bartík, P. (2007a). Postoje žiakov k telesnej výchove na 1. stupni ZŠ na vybraných školách v Banskej Bystrici. *Telovýchovný proces na školách, Recenzovaný zborník vedecko – výskumných prác*. Banská Bystrica: PF UMB, s. 46-56.
- Bartík, P. (2007b). Postoje žiakov 5. a 9. ročníkov na vybraných ZŠ k telesnej výchove. *Optimální působení tělesné zátěže a výživy 2007 s podtitulem Kinantropologické dny MUDr. V. Soula, Sborník příspěvků ze XVI. Ročníku interdisciplinární konference s mezinárodní účastí*. Hradec Králové: PF UHK, s. 210 – 216.
- Bartík, P. (2009a). Postoje žiakov základných škôl k telesnej výchove. *Exercitatio corporis – motus – salus*. Banská Bystrica: FHV UMB, KTVaŠ, Vedecká spoločnosť pre TV a šport, s. 153 – 159.
- Bartík, P. (2009b). *Postoje žiakov základných škôl k telesnej výchove a športu a úroveň ich teoretických vedomostí z telesnej výchovy v intenciách vzdelávacieho štandardu*. Banská Bystrica: FHV UMB Banská Bystrica.
- Bartík, P. (2009c). Úroveň postojov k telesnej výchove a športu žiakov ZŠ v stredoslovenskom regióne. *Zborník z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou – Šport a zdravie*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, PF, KTVŠ, 2009. s. 19-25.
- Bartík, P. – Mesiarik, P. (2009). Postoje žiakov deviateho ročníka základných škôl v stredoslovenskom regióne k školskej telesnej výchove a športu. *Telesná výchova a šport*. 1, s. 7-9.
- Bartík, P. – Mesiarik, P. (2011). Vplyv záujmovej školskej telesnej výchovy a športu na formovanie pozitívnych postojov žiakov k pohybovým aktivitám. *Exercitatio corporis – motus – salus = Slovak journal of sports sciences: slovenský časopis o vedách o športe*. Banská Bystrica: FHV UMB. 1, s. 97-104.
- Bebčáková, V. (2000). Súčasný trendy výučby telesnej výchovy. *Telesná výchova a šport mládeže*. 3, s. 2-4.
- Bendíková, E. (2009). Kritický pohľad na príčiny pohybovej nedostatočnosti slovenských školákov. *Tělesná výchova a sport mládeže*. 5, 2-5.
- Bendíková, E. (2011a). Aktuálny zdravotný stav a dôvody neúčasti žiakov na hodinách telesnej a športovej výchovy. *Telesná výchova a šport mládeže*. 1, s. 6-10.
- Bendíková, E. (2011b). Názory žiakov na komunikáciu učiteľa telesnej a športovej výchovy. *Telesná výchova a šport mládeže*. 3, s. 18-23.
- Bendíková, E. – Jančoková, L. (2009). Význam fitlopty pri funkčných poruchách oporno-pohybového systému (The use of balls in the functional disorders of the locomotor system) In *Health Education and Quality of Life II = Výchova ke zdraví a kvalita života II: proceedings*, Hluboká nad Vltavou, České Budějovice: Jihočeská univerzita, s. 6.
- Biznárová, M. (2006). *Psychológia osobnosti a sociálna psychológia*. Bratislava: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce Sv. Alžbety, N. O.
- Boroš, J. – Ondříšková, E. – Živčicová, E. (1999). *Psychológia*. Bratislava: Iris. s. 270.
- Bosá, M. – Minarovičová, K. (2005). *Rodovo citlivá výchova*, Bratislava: EsFem. s. 87.
- Cihlář, D. (2007). Odlišnosť hodnotení chlapcov a dievok vo školní tělesné výchově na základních školách. *Tělesná výchova a sport mládeže*. 7, 48-49.
- Čechovská, I. – Dobrý, L. (2010). Co víme o podstatě zábavy, hraní a potěšení vesportu mládeže a v tělesné výchově. *Tělesná výchova a sport mládeže*. 4, s. 2-9.
- Dobrý, L. (2006). Souvislosti výkonu s duševním růstem mladých sportovců. *Tělesná výchova a sport mládeže*. 2, s. 18-24.
- Dobrý, L. (2008). Jak by se měla tělesná výchova a sport mládeže podílet na vzdělávání žáku. *Tělesná výchova a sport mládeže*. 1, s. 19-20.
- Gejmovský, A. – Peráčková, J. (2009). Názory účastníkov seminára Škola v pohyb na kontinuálne vzdelávanie učiteľov telesnej výchovy. *Telesná výchova a šport*. 3-4, s. 44-47.
- Górna, K. (1997). Vztah chlapců a dívek středních škol olomouckého a katowického regionu k vy-

- učovácim jednotkám telesnej výchovy. *Telesná výchova a šport mládeže*. 5, s. 41–43.
- Górna, K. (1998). Deklarace zapojení do rekreační pohybové aktivity, vědomosti z oboru tělesné kultury a vlastní hodnocení pohybových dovedností studentu na gymnáziích. *Tělesná výchova a špor*. 1, s. 14-18.
- Görner, K. – Starší, Jaroslav. (2001). *Postoje, vedomosti a názory žiakov II. stupňa ZŠ na telesnú výchovu*. Banská Bystrica: UMB, Fakulta humanitných vied.
- Hartl, P. (2004). *Stručný psychologický slovník*. Praha: Portál, s. 311.
- Janderová, D. (2010). *Slovník základných pojmov z pedagogiky, psychologie a metodologie*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, s. 59
- Kosová, B. – Kasáčová, B. (2009). *Základné pojmy a vzťahy v edukácii*. Banská Bystrica: PdF UMB, s. 161.
- Kubáni, V. (2004). *Všeobecná psychológia*. Prešov: FHPV PU Prešov, s. 90.
- Lakóová, I. (2005). Vplyv učiteľa na vzťah žiaka k predmetu telesná výchova. *Telesná výchova a šport*. 15, 3-4, 10-12.
- Lopušniaková, I. (2009). Rodová diferenciácia a socializácia v telesnej výchove a športe. *Telesná výchova a šport*. 1, s. 33-35.
- Medeková, H. (2003). Poznatky o pohybovej aktivite dievčat a žien. *Žena – Pohybová aktivita – Životný štýl – Zdravie*: Zborník z medzinárodnej konferencie. Bratislava: Univerzita Komenského, s. 37-43.
- Mesiarik, P. (2009). *Teoretické vedomosti žiakov 9. ročníka ZŠ a úroveň ich postojov k školskej telesnej výchove a športu v intenciách vzdelávacieho štandardu*: rigorózna práca. Banská Bystrica: FHV UMB, KTVŠ, 2009, s. 99.
- Mesiarik, P. (2010). *Golf – netradičný šport v záujmovej školskej TV a športe a jeden z prostriedkov formovania pozitívnych postojov k školskej telesnej výchove a športu*: rigorózna práca. Brno: FSpS MU, s. 143.
- Mesiarik, P. (2011). Attitudes of boys sport's football classe to physical education. *Acta Universitatis Matthiae Belii, Physical Education and Sport*: Recenzovaný časopis vedeckých štúdií. Banská Bystrica: FHV UMB. 2, p. 49-59.
- Michal, J. (2002). Názory, postoje a vzťah študentov UMB k telesnej výchove, športu a pohybovým aktivitám. *Acta universitatis Matthaei Belii, Telesná výchova a šport*. Banská Bystrica: UMB, s. 50-55.
- Michal, J. – Kollár, R. – Kružliak, M. (2010). Názory a postoje študentov stredných škôl k pohybovým aktivitám, telesnej a športovej výchovy. *Pohybová aktivita v živote človeka - Pohyb detí*. Zborník recenzovaných vedeckých príspevkov. Prešov: Prešovská univerzita, s. 122-129.
- Nakonečný, M. (1998). *Základy psychologie*. Praha: Academia, nakladatelství Akademie věd České republiky, s. 590.
- Nakonečný, M. (1999). *Sociální psychologie*. Praha: Academia, nakladatelství Akademie věd České republiky, s. 287.
- Pistlová, E – SedláčekK, E. (2008). Postoje študentov FTVŠ UK k pohybovým aktivitám. *Telesná výchova a šport*. 3-4, s. 8-12.
- Poliach, V. (2003). *Základy psychológie osobnosti*. Žilina: EDIS - vydavateľstvo Žilinskej univerzity, s. 74.
- Robazza, C – Bortoli, L. – Carraro, A. Bertollo, M. (2006). Elektronické zdroje: „I wouldn't do it; it looks dangerous“: Changing students' attitudes and emotions in physical education. *Personality and individual differences*, vol. 41, [cit. 24. 11. 2011], p. 767 – 777.
- Dostupné na internete: http://unich.academia.edu/MaurizioBertollo/Papers/645603/I_wouldnt_do_it_it_looks_dangerous_Changing_students_attitudes_and_emotions_in_physical_education
- Rýgl, P. (2003a). Neradostný pohľad na telesnou výchovu. In *Tělesná výchova a sport mládeže*. 2, s. 43-46.
- Rýgl, P. (2003b). Negramotnost v tělesné výchově. *Tělesná výchova a sport mládeže*. 3, s. 40 - 42.
- Sekot, A. (2007). Sport jako významný faktor socializace. *Studia sportiva*, Brno: FSpS, Masarykova univerzita. 1, s. 107-114.
- Sivák, J. et al. (2000). *Vzdelávací štandard z telesnej výchovy pre 2. stupeň základných škôl*. Bratislava: MŠ SR, s. 31
- Stackeová, D. (2009). Doporučení pohybové aktivity pro děti a dospívající. *Tělesná výchova a sport mládeže*. 2, s. 2 - 6.
- Stelzer, J. – Ernest, J. M. – Fenster, M. J. – Langford, G. (2004). Elektronické zdroje: Attitudes toward physical education: a study of high school students from four countries Austria, Czech republic, England and USA. *College Student Journal*, jun, 2004 [cit. 03.12.2011]. Dostupné na internete: http://findarticles.com/p/articles/mi_m0FCR/is_2_38/ai_n6124562/pg_2/?tag=content:coll.
- Subramanian, P. R. – Silverman, S. (2007). Elektronické zdroje: Middle school students' attitudes toward physical education. *Teaching and Teacher Education*, vol. 23, 2007 [cit. 24. 11. 2010], p. 602 – 611. Dostupné na internete: <http://www.sciencedirect.com/science?ob=ShoppingCartURL&method=add&udi=B6VD84NDDT062&acct=C000050221&version=1&userid=10&ts=1302802977&md5=a34c79175136c4eb2cc6b1d1ed56706f>.
- Šimonek, J. (2003). Inovačné tendencie v školskej telesnej výchove. *Telesná výchova a šport*, roč. 13, č. 1, 2-3.
- Šafaříková, J. (2010). Prednosti tělesné výchovy, o kterých se nemluví. *Tělesná výchova a sport mládeže*. 2, s. 8-10.

Šíkula, T. (1992). Názory a postoje študentov Právnickej fakulty UK na výučbu telesnej výchovy v nových podmienkach štúdia za roky 1989 - 1990 a 1990 - 1991. *Telesná výchova a šport*. 3, s. 8-12.

Vilímová, V. – Hurychová, A. (2001). Tělesná výchova a sport jako prostředek harmonického rozvoje dětí a mládeže. *Role tělesné výchovy a sportu v transformujících se zemích středo-evropského regionu*. Brno: Masarykova univerzita, s. 23 – 25.

Vladovičová, N. – Novotná, N. (2005). Športové záujmy rómskych žiakov 1. stupňa základnej školy. *Acta universitatis Matthaei Belii, Zborník vedeckovýskumných prác*, č. 9. Banská Bystrica: UMB, s. 173 - 179.

Warchol, K. (2010). Názory učiteľov všeobecno-vzdelávacích predmetov na teoretické koncepcie

a ciele telesnej výchovy v Poľsku. *Telesná výchova a šport*. 3, s. 14-17.

Zich, F., Ungr, V. (1995). Postoje české veřejnosti k tělesné výchově a sportu. *Telesná výchova a sport mládeže*. 3, s. 1-8.

PhDr., PaedDr. Peter Mesiarik
Katedra telesnej výchovy a športu
Tajovského 40
974 11 Banská Bystrica
Slovenská republika
+421944377466
petermesiarik@seznam.cz